

Tüzér szakkiképzés

A „Honvéd“ 1948. évi első számában tanulmány jelent meg Sólyom László altábornagy bajtárs tollából. A tanulmányt alaposan átolvasva és tüzérszempontról kiértékelve, szeretném felszínre vetni a *tüzér szakkiképzés egyes problémáit* és javasolni *egy általam kipróbált megoldást*.

Számításba véve az egyéves tényleges katonai szolgálati időt, valamint azt a tényt, hogy a tüzér csapattisztjeink egyrészt a tüzér és optikai anyagihiány, másrészt az éleslőtér és tüzérségi lőszer hiánya miatt a gyakorlatból meglehetősen kijöttek; az ütegkiképzés előkészítéséül szolgáló „legszükségesebb“ tantermi (nem elméleti!) és laktanyaudvari „gyakorlati“ kiképzéshez a kiképző tisztek és tiszthelyettesek *előzetes foglalkozás formájában való súlykolása feltétlenül szükséges*. Ez tanteremben a rendelkezésre álló térképek, távbeszélőkészülékek és kidolgozó műszerek segítségével történhet és mire a legénységi szakkiképzés megindul a kiképzők már a *tűzvezetésben, a távbeszélő- és rádiószolgálat* ellátásának alakiasságaiban szakképzettek legyenek. Mert — és azt hiszem ebben minden tüzérbajtársam egyetért velem, — hogy a jó összeköttetés és a híradó készülékeken való tökéletes, egyszerű, gyors beszédváltás a tüzérség működésének alapfeltétele.

Tantermi kiképzés.

A tanteremben nem elméletről, hanem *könnyen elsajátítható gyakorlatról van szó*. Mert az ujonc legénység a kiképzés legelejétől kezdve — kicsiben ugyan, de a valóságot majdnem hűen tükröző képet lát az *üteg részegységeinek és szerveinek* együttműködéséről. Míg azonnali ütegvonuláskor — miután nem lát semmit — szeme előtt szétfolyik az egész üteg összműködése és nem érti, hogy mi miért van.

Megérti és észreveszi, hogy a *kis egységek munkája hogyan kapcsolódik láncszemként a másikéba*. Észreveszi és tapasztalja azt, hogy a részegységek szakismeretének fontossága mennyire szükséges, valamint azt, hogy ő is egy fontos láncszeme az egész üteg működésének.

Ez a kiképzési mód az ütegparancsnoknak is legjobban megfelelő. Mert amikor az egyes szakcsoportokat megalakította, nem lát bele az emberekbe és így már a *szakkiképzés elején meggyőződhet arról, hogy a kiválasztottak megfelelnek-e az illető szakcsoport kiképzési követelményeinek*.

Gyakorlati tapasztalatom szerint a szakkiképzés első két hetében elválik, hogy az illető alkalmas, avagy nem. Esetleg a kijelölt jelenti, hogy az adott feladatokkal

képtelen megbírkózni. Tehát mindenképpen célszerű, ha a szobafoglalkozáson, a tűzvezetés és ezzel legszorosabban összefüggő részletek az ütegparancsnok szeme előtt játszódhatnak le. Így rögtön néhány lépésről ellenőrizni tud, nem úgy, mint kivonulás alkalmával, amikor 80 ember legnagyobb bosszakovására a lövegek tájolási hibáin folytán 3200 vonással megfordítva állnak és félóra múlva kerül, míg a hibát helyrehozzák és újra tájolnak. Sok drága időt lehet lelkiismeretes szoba *aprómunkával* az amúgy is rövid kiképzési időből megtakarítani.

Az ujonc érdeklődése növekedik és a gyakorlótéri unalmas súlykolás és kiabálás helyett, gyorsan és könnyedén tanul és igyekszik többet nyújtani.

Gyakorlati megoldás.

Az ütegparancsnok a kiképzés elején — illetve már előzőleg a kiképzőkeret megalakulásánál — az üteg körletében lévő egyes *szobákat és tantermeket* nevezze el *főfigyelő-, bemérőfigyelő-, tüzelőállás, felderítőfigyelő-*nek, mégpedig úgy, hogy azonos oldalon lévő ablakokon tudjon minden egyes szerv kitekinteni. Az egyes részek *műszereiket* állítsák fel az ablaknál (a tüzelőállás a fatalponlövő lövegtávcsövet vagy a teodolitot), ami a főfigyelő- és főlőirányt jelenti. *Létesítsenek az ütegrészek között távbeszélő (rádió) összeköttetést*. Már a vezetékes összeköttetés kiépítésénél gyakorolható a távbeszélő állomáscsoportok jelentkezése, eligazítása stb. Az egyes részek műszerei álljanak be saját Északi irányukba. Ezután meg kell állapítani a főfigyelő és bemérőfigyelő közötti — az ablakon át látható területhez képest — arányosan kicsinyített távolságot és irányt. Ügyszintén a tűzvezetési vázlat II. Részt. Következik a célok megjelölése (pl. villanyduc, házsarok stb.). A bemérőfigyelőnek megadott figyelőirány bementése után, a bemérőfigyelő tolja ki logarlécen a figyelőtávolságot, jelentsen a főfigyelőnek. Innen tovább megy a figyelőelem a kidolgozóhelyre és a kidolgozott és kész lőoldal helyességét a teodoliton vagy a lövegtávcsövön ellenőrizni lehet. Ugyanígy bele lehet kapcsolni a felderítőt is megállapított ütegvonalszempont segítségével. Így a felderítő képelt lövésfigyelései alapján a gyakorló ütegparancsnok az üteg tűzét tovább vezeti. Ilyen módon az üteg minden egyes részét foglalkoztatni lehet.

Itt szükséges rámutatni a helyes vezényszavak fontosságára, valamint ezeknek távbeszélőn való továbbítására és súlykolására. Igen fontos a beosztott tisztek vezényszóbeli készségének fejlesztése az ütegpontos működése szempontjából.

Ime egy példa: Hajmáskéren a tűzér központi iskola által 1943-ban rendezett ütegparancsnoki verseny alkalmával, mint ellenőrző tiszt tapasztaltam, hogy az induló 24—26 főhadnagy-századosi rendfokozatban lévő úgynevezett „öreg róka“ ütegparancsnokok nagyrésze (15 fő) a hibás vezényszóadás következtében vértett el hibapontok tömegét kapva emiatt a versenyen és talán 4—5 ütegparancsnok volt, aki tökéletes vezényszavakat adott. Mi lett volna akkor, ha a beosztott tisztok kerültek volna ilyen helyzetbe?

A rosszul hangsúlyozott, elhadart, kiabált vezényszavak, a kapkodás, az idegesség mind a beosztottak megzavarásához, késedelemhez és természetesen rossz lövéshez vezet.

A fent leírt módon tanteremben begyakorolt újonc legénységgel Hajmáskéren 1943-ban sikerült elérni a tanosztálynál azt, hogy *osztály tűzösszpontosításkor a figyelőelemek leadását is beleszámítva az időbe, valamint az elemek kidolgozását, az elemek leadását, a töltést és irányzást, az üteg tűzkésztségét 28 mp alatt érte el. De nem egyszer, hanem bármikor.*

Hangsúlyoznom kell a következőt, amiről legtöbbször minden ütegnél elfeledkeztek a távbeszélő állomáscsoportok kiképzésénél. Mindenképpen meg kell tanulnia a *távbeszélő és rádiózó legénységnek az üteg tűzvezetésének és működésének lényegét, a vezényszavak és szakkifejezések „értelmét“ és fontosságát.* Mert más az, ha a távbeszélő egy általa ismert szót, vagy mondatot ad le (például: „Felderítőelemek a közöspontra!“), mint ha valami általa ismeretlen szöveget „körülbelül“ belehadar a készülékbe. Ezért szükséges a távbeszélő és rádió kiképzésnél, amikor külön szakkiképzésen vannak, hogy ne üres társalgást folytassanak a *település és összeköttetés* után (például: Halló Pál! — — — Itt Pál! — — — Itt Béla! Hogy hall engem? — — — Én jól! Hát maga? — — — Én is! Akkor jó! Vége!), hanem *rendes tűzvezető vonalként működjenek.* (Például: Pál! — — — Itt Pál! Átadom! — — —

Első tiszt! — — — Üteg tűzkészültség! — — — Jöhet! — — stb.).

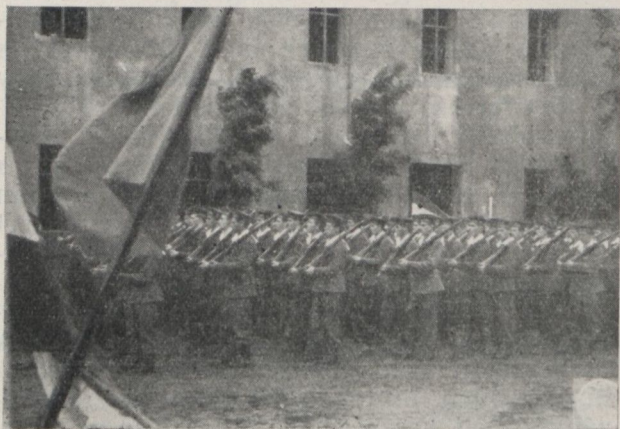
Ugyanezt a tűzvezető gyakorlatot nem az ablakokból, hanem csak külön szobákban „bármilyen“ azonos (75.000, 50.000) térképekkel végre lehet hajtani *térképlövés formájában.* Természetesen az *összeköttetés kiépítése ugyanúgy fontos.* Továbbá ugyanezt a rendszert *átvíve a laktanyaudvarra,* valamelyik árnyas részen, jó idő esetén szintén meglehetősen oldani. Itt már az ütegparancsnok a *keretet tágítja,* de még mindig kézbentartja az üteget. Ekkor *lövegeket is be lehet vonni a kiképzésbe.*

A kiképzés így már mindjárt célravezetőbb és változatosabb lesz, nem úgy, mint a hajdani kiképzésnél. Emlékszem ezelőtt 10 évvel Nagykanizsán, ahol, mint újonc reggel 8-11 óráig a teleptér közepén álltunk hárman egy teodolittal és egész délelőtt „körmérést“ végeztünk, ugyanezt csináltuk délután 2—5 óráig, de szögtávcsővel. Mindezt december közepén, jeges szélben, kesztyű nélkül, majdnem térdigérő hóban. Panaszkodtunk, de azt mondták, hogy „jó időben nem vicc katonának lenni.“ — Ez lélekölő, unalmas és az újonc számára értelmetlen foglalkozás volt.

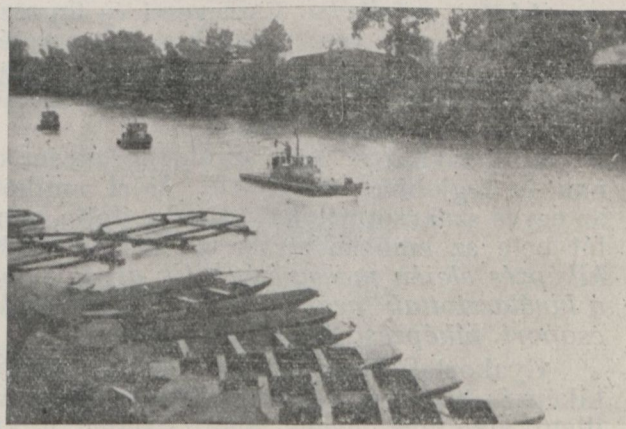
A leírt kiképzési módszerrel az eredményt közbeiktatott *tűzszünetekkel* (pihenőkkel), a jó kidolgozást, gyorsaságot stb. cigarettával, vagy a kiképzési átalányból adott kisebb összegek juttatásával jutalmazva, fokozni lehet. A legénység tehát nem ásitással fogadja a *hetenként 2—3-szor beiktatott összevont szakkiképző tűzvetési gyakorlatokat,* hanem örömmel. Ezen keresztül meg lehet szeretetni az újonccal fegyvernemét és a katonai szolgálatot, nem pedig céltalan, lélekölő foglalkozásokkal és fenytésekkel elriasztani.

Az összevont szakkiképző gyakorlattal elérhetjük azt, hogy *amikor ütegvonulásra* kerül a sor, az alegységek tagjai 100%-os pontossággal tudják feladatukat és már csak a terepen való mozgást kell gyakorlati tudásukkal összhangba hozni, hogy teljes értékű, beosztásában jól használható, harcász tűzér legyen.

Aknakereső naszádok avatási ünnepe

A hadihajós osztály díszszázada a laktanya udvarán

Diszmenetben elvonulnak a szolgálatba helyezett aknaszedő naszádok